

รายวิชา ประวัติศาสตร์

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ในสมัยธนบุรี

รหัสวิชา ส 22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ผู้สอน ครูนิตยา จวบรัมย์

บทบาทในเรื่อง ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมสมัยธนบุรี

พม่า

กัมพูชา

ลาว

จีน

อังกฤษ (ดินแดนตะวันตก)

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ

จากภาพแผนที่

นักเรียนคิดว่าดินแดนที่อยู่ติดกับ
อาณาจักรไทย มีดินแดนใดบ้าง

ภาพแผนที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภาคพื้นทวีป

ที่มา: <http://www.kolovrat.org/physical-map-of-south-asia/download>

-geographical-map-of-southeast-asia-major-tourist-south-map-high-quality-physical-map-of-south-asia/

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับพม่า

- ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับพม่าในสมัยกรุงธนบุรี จะปรากฏ **ในรูปของความขัดแย้ง** การทำสงคราม โดยไทยเป็นฝ่ายตั้งรับการรุกรานของพม่า หลังจากได้รับเอกราช ต้องทำสงครามกับพม่าถึง 9 ครั้ง

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับพม่า

- ครั้งสำคัญที่สุด คือ คีกออะแซหฺวุ่นกี้ ตีเมืองเหนือ พ.ศ. 2318
ครั้งนั้นเจ้าพระยาจักรี (รัชกาลที่ 1) และเจ้าพระยาสุรสีห์
สองพี่น้องได้ร่วมกันป้องกันเมืองพิษณุโลกอย่างสุดความสามารถ
แต่พม่ามีกำลังไพร่พลเหนือกว่าจึงตีหักเอาเมือง

ความขัดแย้งนั้น เกิดขึ้นตลอดรัชกาล โดยเริ่มจากการรบครั้งแรกที่โพธิ์สามต้น
เป็นต้นไป รวม 10 ครั้ง

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับกัมพูชา(เขมร)

- กัมพูชาเป็นเมืองขึ้นของไทยมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาครั้งกรุงศรีอยุธยาแตก กัมพูชาก็ตั้งตนเป็นอิสระ แต่ครั้นเวลาต่อมา 2 ปี กัมพูชาก็เกิดจลาจลขึ้น สมเด็จพระนารายณ์ราชา กษัตริย์กัมพูชาในขณะนั้นเกิดการแย่งอำนาจกันขึ้น กับสมเด็จพระรามราชา พระมหาอุปราช พระนารายณ์ราชาขอกำลังจากญวน มาช่วยปราบ สมเด็จพระรามราชาสู้ไม่ได้ จึงหนีมาขอความช่วยเหลือจากไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับล้านช้าง

- ในสมัยนั้น อาณาจักรล้านช้าง ได้แบ่งเป็น 3 แคว้น ได้แก่ หลวงพระบาง เวียงจันทน์ และ จำปาศักดิ์

สาเหตุ เนื่องจากล้านช้างมีปัญหาภายในราชวงศ์ ล้านช้างได้แตกพักพวก จึงเกิดมี 3 แคว้น ที่ขัดแย้งกัน ทำให้อาณาจักรล้านช้างอ่อนกำลังลง พระเจ้าตากสินได้ทำกบฏเพื่อขจัดอำนาจทำศึกกับล้านช้าง การทำศึกเกิดขึ้นจากการทำศึก 2 ครั้ง

การทำศึกเกิดขึ้นจากการทำศึก 2 ครั้ง

1. การตีเมืองจำปาศักดิ์ในปี พ.ศ. 2319 สาเหตุเนื่องจากพระยานางรอง (คาดว่าเมืองนครนายก) เกิดขัดใจกับ เจ้าเมืองนครราชสีมา จึงคิดกบฏต่อไทย ไปขอขึ้นกับ เจ้าโอ เจ้าเมืองจำปาศักดิ์

2. การตีเมืองเวียงจันทน์ในปี พ.ศ. 2321 พระวอ เสนาบดีของเจ้าสิริบุญสาร เกิดวิวาทกับเจ้าสิริบุญสาร เจ้าผู้ครองนครเวียงจันทน์ พระวอจึงหนีมาอยู่ที่ ตำบลอนมตแดน จังหวัดอุบลราชธานี และ ขอสวามิภักดิ์ต่อไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับล้านนา

สมเด็จพระเจ้าตากสินพยายามขับไล่พม่าออกไปจากล้านนาได้สำเร็จ
แต่ไม่สามารถรักษาล้านนาไว้ได้

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับมลายู

หัวเมืองมลายู ได้แก่ เมืองปัตตานี ไทรบุรี กลันตัน และ ตรังกานู เคยเป็นเมืองขึ้นของไทยมาตลอดสมัยกรุงศรีอยุธยาในตอนต้นสมัยกรุงธนบุรีนั้นยังสวามิภักดิ์อยู่ เพิ่งมาแข็งข้อที่หลังและพระองค์ปล่อยให้หัวเมืองมลายูเป็นอิสระ

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับจีน

- หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยา การติดต่อการค้าไทยกับจีนได้หยุดชะงักลง แต่ก็ได้มาเริ่มใหม่ เมื่อจีนยอมรับเครื่องราชบรรณาการจากกรุงธนบุรี ปี พ.ศ. 2324 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงส่งราชทูตไปกรุงปักกิ่ง โดยมี เจ้าพระยาศรีธรรมราช เป็นหัวหน้าราชทูต

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับจีน

ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างไทยกับจีนเริ่มต้นจากการค้าข้าวเป็นสำคัญ ต่อมาได้ขยายเพิ่มขึ้น โดยประเทศจีนได้ส่งสินค้าจากแต้จิ๋วมาขาย ที่สำคัญ คือ เครื่องลายคราม ผ้าไหม ผักดอง และเสื่อ เป็นต้น เทียวกลับก็จะซื้อสินค้าจากไทย อาทิ ข้าว เครื่องเทศ ไม้สัก ดีบุก ตะกั่ว กลับไปยังเมืองจีนด้วย เช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับจีน

นอกจากนั้น ในปี พ.ศ. 2320 ได้มีหนังสือจีน ฉบับหนึ่งในสมัยราชวงศ์
ต้าชิงแห่งแผ่นดิน เวียงหลง ปีที่ 42 ได้บันทึกไว้ว่า “สินค้าของไทย
มีอำพัน ทอง ไม้หอม งาช้าง กระวาน พริกไทย ทองคำ หินสีต่าง ๆ
ทองคำก้อน ทองคำทราย พลอยหินต่าง ๆ และตะกั่วแข็ง เป็นต้น”

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับฮอลันดา

ปี พ.ศ. 2313 ชาวฮอลันดาจากเมืองปัตตาเวีย (จาการ์ตา) และ พวกแขกเมืองตรังกานู ได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เพื่อถวายปืนคาบศิลาจำนวน 2,200 กระบอก และ ต้นไม้เงินต้นไม้ทอง

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับอังกฤษ

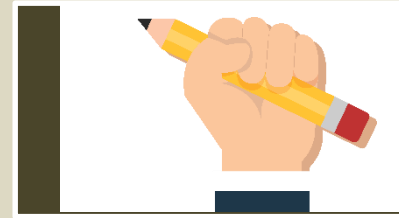
ในปี พ.ศ. 2319 มีพ่อค้าชาวอังกฤษจากเกาะปีนัง ชื่อร้อยเอก ฟรานซิส ไลท์ (Francis Light) หรือชาวไทยเรียกว่า กปีตันเหล็ก ซึ่งไทยได้ติดต่อซื้อปืนนกสับจำนวน 1,400 กระบอก มาสู้กับพม่า พร้อมกับสิ่งของเครื่องราชบรรณาการต่าง ๆ ต่อมามีการแลกเปลี่ยนพระราชสาส์นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับอังกฤษ

เมื่อ พ.ศ. 2320 นายยอร์จ สเตรตัน ผู้สำเร็จราชการแห่งมัทราส ในขณะนั้นได้ส่งสาส์นพร้อม กับดาบทองคำประดับพลอย มาถวาย สมเด็จพระเจ้าตากสินส่วนร้อยเอกกปีตัน ได้รับพระราชทานยศว่า **พระยาราชกปีตัน**

ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับอังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2322 แขกมัวร์จากเมือง สุราต ในประเทศอินเดีย ได้นำสินค้าเข้ามาขายในกรุงธนบุรี และไทยได้ส่งสำเภาหลวง ไปค้าขายที่อินเดียด้วย

กิจกรรมกลุ่ม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรธนบุรีกับดินแดนที่ได้รับ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ลักษณะความสัมพันธ์กับธนบุรี
- 2) ผลที่ธนบุรีได้รับจากการดำเนินความสัมพันธ์กับดินแดน

กลุ่มที่ 1 พม่า

กลุ่มที่ 2 ล้านช้าง (ลาว)

กลุ่มที่ 3 กัมพูชา

กลุ่มที่ 4 ล้านนา

กลุ่มที่ 5 จีน

กลุ่มที่ 6 โปรตุเกส/ฮอลันดา/อังกฤษ

สรุปกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในสมัยธนบุรี

การที่อาณาจักรธนบุรีมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีความสำคัญ
กับอาณาจักรธนบุรีได้รับผลประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ และนำมาพัฒนาดินแดนให้เจริญได้